

Gyilkosok és öngyilkosok

Az utóbbi hetekben hihetetlen mértékben megsaporodott a gyilkosok és öngyilkosok száma. Sok az áldozat, föltűnően sok és ez nem ok nélkül való. Mert nem igaz és nem elfogadható magyarázat az, hogy társadalomellenes jelenségek és beteg idegzetek tömeges találkozót adtak egymásnak a gyilkosságok és öngyilkosságok krónikájában.

Nem: az okok mélyebbről valók. A nyomorúság megnőtt és a kivétel út reménye kevesebb lett. Az éhezés nem időhöz kötött, műló vagy legalább elmúlható valami, hanem a föltétlen és hosszú bizonyosság. A fázás nem egy nap vagy nem egy hét, hanem napok és hetek, hónapok és évek végtelen sora.

A gazdasági válság elmélyülése az egyik ok. De van egy másik, egy lélektani ok is.

Egész Európa a háború kínjában hemperg. Egész Európa azt érzi, hogy a szakadék közel van, irtózatossan közel. És ha így van és ha már így van, sokan előlegezik maguknak a régi-új erkölcsöt: „mindegy: halni vagy élni”... Mindegy és — ez a mindegy is visszatükröződik a gyilkosságok és öngyilkosságok félelmetes statisztikájában.

Hát hogyan képzelte Mélióságod?

Sámik József felsőházi tag, kisgazda és az Alsódnántúli Mezőgazdasági Kamara alelnöke nyílt levelet intézett a „Pesti Napló”-ban Mirbach grófhhoz, a Kamara elnökéhez és bejelentette lemondását. A lemondás oka az, hogy a Kamarában nem folyik komoly munka és amikor egyszer szent időben végre összegyűltek a kamarai tagok, a gróf nagy előítatást rendezett számukra és utószavazást követelt tőlük... csak éppen nem tanácskoztak velük, csak éppen nem méltatta őket annyira, hogy megbeszélt volna velük valamit.

Elhiszük Sámiknak, hogy így történt a dolog, csak azt nem hiszük el, hogy — először történt így. Elhiszük azt, hogy a kamarák vezetőségében itt-ott mutatóban van egy-egy „diszparaszt”, csak azt nem hiszük el, hogy ez tegnap óta van így. Sámik József a nemszervezett mezőgazdasági munkásság és kispazarzság képviselője, mondhatnók azt is, hogy kirakati képviselője volt.

Egy haszna talán lesz a dolognak. A parasztság látja majd, hogy a méltóságos címmel és felsőházi tagsággal is fölruházott diszküldöttek nem kerülhetnek a probléma közelébe, legföljebb bankettet kapnak, de a kenyér ügyeit nem beszélnek meg velük.

Talán ez az új család egy lépéssel közelebb visz majd a helyes út fölismeréséhez. Ha nem is Sámiknál, de a tömegeknél.

Vasárnap

Az egyik nő fehér terítőt vett elő és elhelyezte a két nyárfá között. Gondosan kisimította, mintha asztalt terített volna föl, s miközben ezt a titokzatos műveletet végezte, már vagy négyen állunk ott. Azután elővett egy kicsi könyvet és harsányan énekelni kezdett. Egy hosszú, feketekabátos ember belevágott a dobba, nyomában két trombita sikoltott föl és furesa nyújtott dal indult rohamra a Tisza Kálmán tér csendje ellen.

Az emberek összegyűltek, egy asszony szaladva érkezett a helyszínre, a nő, föltartott fejjel, egyre erősödő hangon fújta a nótát. Mintha a két nyárfát akarta volna fölbresztetni téli szenderegéséből, de azok továbbra is dermedt, közömbösséggel néztek le a ködös alkonyt kavargató jelenetre. Két férfi mozdulatlanul és egyenruhában zászlót tartott kezében és areuk olyan volt, mint Dugovits Tituszé a várfokon, a történelem könyvében. A dalban, amelyet a leány énekelt, mindsűrűbben ismétlődött, hogy örvendezzünk, de a közönség közül egyiknek az arca sem árult el különösebb örömet.

— Hittérítők — mondta egy asszony a körülötte állóknak oktató hangon.

— Üdvölközték — szólott egy férfi és szemmel láthatóan jólesett neki, hogy a közönség előtt ilyen szakszerűen fejezhette ki magát.

A nő még egy örvendezést engedett neki a térnek, aztán a gyülekezet felé fordult; a hosszúkabátos a dobverőt gyorsan zsebre tette, mintha meghűléstől féltene. A nő kitérte karját és azt mondta: — Aki

ingatagon elhagy, is visszatér. — Titokzatos hangon mondta ezt, egy kicsit a szemét is lehunyta hozzá.

— Minek kell örvendezni? — kérdezte egy férfi, de érdeklődésére nem kapott választ, amire sértődötten elment.

A jelenet véget ért és a nő most már valami újságot kínálgatott az egybegyűlteknak, hogy vegyék meg.

— Ilyen sötétben már nem lehet olvasni — mentegetődzött egy asszony. De a nő nem csüggedt el, rámutatott az abroszra, amely a két nyárfá alatt olyan konokul fehérlett, mintha vasárnapi ebédhez terítették volna föl és fölhívta az embereket, hogy *dobjanak pénzt a lepedőre*. Az emberek azonban, úgy látszik, nem voltak pénzdobó kedvükben, mert a megismételt fölhívás ellenére is tartózkodtak ettől a művelettől. Végre előlépett egy leány és pénzdarábot tett az abroszra. Nem dobta, hanem gondosan elhelyezte az abrosz közepén a tűzfűllérest. Háztartási alkalmazott lehetett, talán szerelmi bánat érhetette, vagy fölmondtak neki. Ilyenkor a fiatal háztartási alkalmazottak hajlamosak mindénre.

— Aki ingatagon elhagy, is visszatér — ismételte a nő.

— Na, akkor menjünk vissza — mondta egy fiatalember a másiknak.

A nő fölvette a terítőt, összehajította. Akkorra a két zászló már belehervadt a sötétségbe. Az áellenben levő kocsmá ablakából sunyi fény csurgott ki, egyébként sehol semmi öröm nem mutatkozott.

Barabás Gyula

A numerus clausus és az erdélyi magyarság

Romániai magyar képviselő az elnyomásról, uszításról és közigazgatási visszaélésekről

(Bukarest, november 30.) Dr. Willer József magyarpárti képviselő a fölríti vita során nagy beszédben foglalkozott a romániai magyar kisebbségek kérdésével. Willer képviselő beszédében a többi között a következőket mondotta:

— Legelőször, mert legtermészetesebb joga minden embernek és így minden népnek is, az élethez való joga: a megélhetéshez és pedig a tisztességes megélhetéshez való joga.

Ezt a jogunkat egyre több veszély fenyegeti. Közalkalmazottaink kikerültek az uccára és ezek közül még a betegek se kapnak nyugdíjat. Az ezrivel elbocsátottak helyébe jóformán egyetlen magyart

sem neveztek ki.

— De nemcsak a köztisztviselői pálya zárult be véreink előtt, az ipari és kereskedelmi vállalatokból is rendre kiszorulnak.

A sokféle hatalmi nyomás kényszeríti a vállalatokat kisebbségi alkalmazottak elbocsátására és lehetetlenné teszi, hogy új kisebbségi munkaerőket szerződtessenek.

— Nem volt alkalmunk Vajda Sándorral eszmecsere folytatni az „Numerus valachicus”-ának értelmezése felől. De ha ez a fogalom a népesség számarányának megfelelő elbátást jelenti, kijelentjük, hogy soha eszünkbe nem jutna ennél többet követelni. De, fájdalom, a mai rendszer a numerus nullus felé vezet s mi kétségbeesve kérdezzük: lehetséges-e, hogy egy egész nemzetkisebbség fokról fokra leszorítottassék az értelmi és gazdasági pályákról a legalacsonyabb sorsba.

— A mai generáció súlyos helyzeténél is keservesebb gondunk:

mi lesz a gyermekeinkkel?

A magyar tannyelvű elemi oktatás egyre leküzdhetetlenebb akadályokkal találja magát szemben. Az 1930-i közoktatásügyi minisztériumi kimutatás szerint 427 állami elemi magyar tannyelvű és tagozatú iskola volt. Az 1934–35. tanév végén csak 112 magyar tannyelvű és tagozatú állami elemi iskola működött. A jelenlegi helyzet még szomorúbb. E 112 magyar tannyelvű és tagozatú iskolában mindössze 11.484 magyar nemzetiségű tanuló nyert részben saját anyanyelvén is oktatást, tehát a hitvallásos iskolákba járó gyermekek számát leszámítva, ke-

TELEFUNKEN 437
szupert hallgatom!

Készszégesen bemutatja:

a Magy. kir. és udv. hangszergyár
VII, Rákóczi út 60. sz.

Sternberg

Az ország legnagyobb és legszebb rádióterme

Rádiót vesz? Keressen fél bennünket?

MORVAI RÁDIÓ

Erzsébet körút 40. Tel.: 1-343-64

175.000 magyar gyermek nem tanult anyanyelvén.

— A kisebbségek, főleg a magyarság helyzetének ez a leromlása igen nagy részben annak a féktelen uszításnak tulajdonítható, amely a sajtó tekintélyes részében évek óta folyik ellenünk. Egy-egy honmentőnek érzi magát minden román, aki kisebbséglakta vidéken szolgál:

a közigazgatás felelőtlenül intézkedik, betilt vallásos és kulturális összejöveteleket, nem engedélyezi még az ártatlan dalárdák működését sem;

a fölzigatott közönség lerombolja szobrainkat, műemlékeinket és még a templom szobraikat sem kíméli; a csendőr pedig mindenható hatalmassággá nőtte ki magát, minden elképzelhető kérdésbe, amelyhez nincs is szakértelme, beleavatkozik és közismert fegyverező módszereinek alkalmazásában nem ismer határt.

A beállott hideg időjárás figyelmeztet az időjósok által megjövendölt kemény télre. A szörmeárak emelkedése dacára a Schnur Henrik-cég: Budapest, Rákóczi út 15. a régi, olcsó árakon árusítja a szebbnél szebb bundáit. A cég öt hatalmas kirakata élénk bizonyossága annak, hogy úgy árban, mint minőségben és választékban vezet. Nutria-, pézsmá-, opossum-, seal- és nutrie-bundákban óriási a választék. Mindenki megtalálhatja magának a legmegfelelőbbet. (X)

A Budapesti Központi Általános Tejesarnok Részvénytársaság igazgatósága, felügyelőbizottsága, tisztviselőkara és munkásai mély fájdalommal jelentik, hogy

GERLEI LAJOS úr
A VÁLLALAT ALELNÖKE

folyó hó 30-án elhunyt.

A megboldogult három évtizedet meghaladó időn át mint a vállalat egyik megalapítója, majd vezérigazgatója és alelnöke nagy koncepciójú s áldozatkész munkásságával hervadhatatlan érdemeket szerzett nemcsak vállalatunk, hanem az egész hazai tejgazdaság felvirágoztatása körül és úttörője volt a székesfővárosi tejellátás modern alapokon történő megszervezésének. Működésével és szeretetreméltó egyéniségével maradandó példaképet állított mindnyájunknak.

Temetése 1936 december hó 2-án délután 2 órakor lesz a kerepesi úti köztemető halottasházából az unitárius egyház szertartásai szerint.

Emlékét soha el nem múló hálával és kegyelettel fogjuk őrizni.

Budapest, 1936 november 30.